

Tevhid

Tevhid je najvažnije sredstvo širokogrudnosti. Što tevhid bude potpuniji i jači širokogrudnost će biti veća. Allah, 'azze ve dželle, je rekao: **Zar je isti onaj čije je srce Allah učinio prostranim za Islam, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga?** - Ez-Zumer, 22. Allah, 'azze ve dželle, rekao je također: **Onome koga Allah želi da uputi - On srce njegovo za islam raširi, a onome koga želi da u zabludi ostavi - On srce njegovo stegne i tjesnim učini kao kad čini napor da na nebo uzleti.** - El-En'am, 125.

Uputa i tevhid su najvažnija sredstva za širokogrudnost, dok su širk i zabluda najveći razlozi uskogrudnosti i tjeskobe u duši.

Svjetlo kojim Allah, 'azze ve dželle, obasja srca svojih robova

To je svjetlo imana koje čini grudi prostranim i ispunjava srce. Gašenjem tog svjetla srce postaje tjesno i tegobno kao najteži najtamniji zatvor.

Ibnu Ebi Dunja je prenio hadis u kojem je Poslanik, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, rekao: **Kada svjetlo uđe u srce postane prostrano.** Rekoše: *Šta je znak toga, Allahov Poslaniče?* Reče: **Okretanje ahiretu, odvajanje od dunjaluka i pripremanje za smrt prije nego dođe.**

Čovjek će osjećati širokogrudnost onoliko koliko posjeduje tog svjetla u srcu. Poput tame i svjetla koje vidimo. Tama čini čovjeka uskogrudnim, a svjetlo širokogrudnim.

Znanje

Znanje širi prsa, učini ih širim od dunjaluka. A, neznanje ih čini tjeskobnim. Povećanjem znanja povećava se i širokogrudnost. Ali, to nije slučaj sa svakim znanjem, naprotiv, isključivo znanje nasljeđeno od Poslanika, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, korisno znanje, povećava širokogrudnost. Oni koji posjeduju to znanje žive najljepšim životom, oni su najširokogrudniji, najprostranijih srca i najljepšeg moral.

Povratak Allahu, 'azze ve dželle, ljubav iz sveg srca, posvećivanje i uživanje u ibadetu

Ništa čovjekova prsa ne čini prostranim kao to. Ponekad kaže: *Ako u Džennetu bude ovako, bit će mi lijepo.* Ljubav ima čudesan uticaj na širokogrudnost, duševnu i srčanu ljepotu. To zna samo onaj ko osjeća tu ljubav. Povećanjem ljubavi povećava se i širokogrudnost. Takvi osjećaju tjeskobu samo kada vide besposličare koji su daleko od toga. Viđenje takvih je kao trn u oku, a mješanje s njima bolest za dušu.

Okretanje od Allaha, 'azze ve dželle, vezanje za druge, zapostavljanje zikra i davanje ljubavi drugom najveći su uzroci tjeskobe u grudima. Jer, onaj ko ljubav pokloni drugom, a ne Allahu, bit će kažnjen s onim kome je poklonio ljubav. To je najnesretniji rob i najteže živi. Njegovo srce pati i kao da je kažnjeno *zatvorom ljubavi.*

Dvije su vrste ljubavi. Prva, ljubav koja je dunjalučki džennet, radost, ljepota, hrana i lijek za srce i dušu. Štaviše, ljubav koja, srcu i duši, život znači. To je ljubav svim srcem poklonjena Allahu, 'azze ve dželle, jedinom. Kada su sva

ljubav, želje i stremljena upućuna jedino Njemu. Druga, ljubav koja je patnja i tegoba za dušu, *zatvor* za srce, uzrok uskogrudnosti, teškog i tegobnog života. To je ljubav poklonjena drugom mimo Allaha, 'azze ve dželle.

Spominjanje Allaha, 'azze ve dželle

Spominjanje Allaha, 'azze ve dželle, uvijek, na svakom mjestu i u svakom stanju. Spominjanje Allaha, 'azze ve dželle, ima čudesan uticaj na širokogrudnost i ljepotu u srcu. Nema, nespominjanje Allaha, 'azze ve dželle, uzrokuje tjeskobu i patnju u srcu.

Dobročinstvo prema stvorenjima

Činjenje dobročinstva na razne načine i svim raspoloživim sredstvima, imetkom, tijelom i ugledom. Plemeniti, dobročinitelji spadaju u najširokogrudnije ljude, duševno smirene i ljude čija srca uživaju. Škrtice su najuskogrudniji ljudi, najteže žive, imaju najviše briga i problema. Poslanik, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, je naveo primjer za onoga koji udjeljuje i onoga koji škrtari u hadisu koji su zabilježili Buhari i Muslim: **Oni su poput dvojice koji na sebi imaju željezne oklope. Onaj koji udjeljuje kad odluči dati sadaku oklop se toliko raširi i poveća da se vuče po zemlji i uklanja njegove tragove. Kada škrtac odluči dati sadaku svaki držač na oklopu ostane nepomičan, na svom mjestu, te oklop ostane kakav i jest.**

To je primjer za širokogrudnost i prostranost vjernikovog srca kada udjeljuje sadaku i uskogrudnost i tjeskobu u srcu škrtice kada udjeljuje sadaku.

Hrabrost

Hrabri su širokogrudni i prostrana srca. Kukavice su najuskogrudniji ljudi i najtjesnijih srca. Neznaju za radost i sreću, niti znaju za slast i uživanje. Osim, slasti i uživanja svojstvenih životinjama.

Duševna radost, ljepota i uživanje uskraćeni su svim kukavicama, škrticama, onima koji su se okrenuli od Allaha, *'azze ve dželle*, koji ga ne spominju, ne poznaju Njegova imena i svojstva, koji ne poznaju Njegovu vjeru i koji su svoja srca vezali za druge.

Radost i ljepota u srcu bit će džennetska bašča u grobu. Tjeskoba u srcu postat će u grobu patnja i tjeskoba. Kakvo je bilo stanje srca u grudima takvo će mu biti stanje u grobu. Ako je srcu bilo lijepo bit će mu i u grobu lijepo, ako je srcu bilo teško i ako je bilo u tjeskobi bit će mu i u kaburu teško i bit će u tjeskobi.

Neuzima se uobzir privremeni osjećaj srca da uživa i da mu je lijepo, niti se uzima uobzir privremeni osjećaj tjeskobe, izazvan privremenim činiocima, jer, ti osjećaji prestaju nestankom uzroka. Mjerilo u vezi s tim je stalni osjećaj koji je postao nerazdvojna osobina srca. To je vaga.

Uklanjanje loših osobina iz srca

Uklanjanje loših osobina iz srca i svega što ga tišti, čini tjeskobnim i isprječava se na putu iscijeljenja. To je najvažnije što treba učiniti da bi se postigla širokogrudnost. Ako bi se uradilo sve što dovodi do širokogrudnosti, a ne bi se uklonile iz srca pokuđene osobine, bilo bi uzalud. U najboljem slučaju u srcu bi bile dvije suprotstavljene materije i pripalo bi jačoj.

Suzdržavanje od suviših pogleda, nepotrebnog govora, slušanja, mješanja s ljudima, jela i spavanja

Prekomjerno konzumiranje navedenog urokuje brige i duševne tegobe, te čini srce tjesnim i tegobnim. Štaviše, uzrok je većini dunjalučkih i ahiretskih patnji. *La ilahe illellah*, kakvu samo tegobu osjećaju i kako tegoban život imaju oni koji u svim tim nepoželjnim osobinama imaju udio. *La ilahe illellah*, kako lijep život imaju oni koji u svim tim pohvalnim osobinama imaju udio. Njihova stremljenja kreću se u tom pravcu i kruže oko tog cilja. Takvi imaju viliki udio u Allahovim, *'azze ve dželle*, rječima: **Čestiti će sigurno uživati.** - *Infitar*, 13. Dok prvi imaju udjela u Allahovim, *'azze ve dželle*, rječima: **Grešnici će sigurno patiti.** - *Infitar*, 14. Između ta dva stanja su stepeni čiji broj samo Allah, *'azze ve dželle*, zna.

Poslanik, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, je imao najveći udio u svakoj pohvalnoj osobini koja vodi širokogrudnosti, prostranosti srca, radosti i duševnom životu. On je najpotpunije stvorenje u vezi s tim. Osim toga, njemu su grudi i praktično pročišćene. Oni koji njega budu najdosljednije slijedili imat će najpotpuniji duševni život, radost i ljepotu. Koliko dosljedno budu slijedili Poslanika, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, toliko će imati udjela u širokogrudnosti i ljepoti u srcu. Poslanik, *sallallahu 'alejhi ve sellem*, je na najvišem stepenu širokogrudnosti, spomena, uklanjanja tegoba, a njegovi sljedbenici imat će od toga onoliko koliko ga budu slijedili.

Isto tako, njegovi sljedbenici imat će udjela u Allahovoj pomoći, čuvanju, ponosu i odbrani onoliko koliko budu slijedili Poslanika, *sallallahu 'alejhi ve sellem*.

Ko nađe dobro naka zahvali Allahu, a ko nađe nešto drugo neka kori samo sebe.

ŠIROKOGRUDNOST uzroci i srestva

